

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทุจริตการคอร์รัปชันได้ฝังรากลึกในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองในรูปแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ที่สร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจสังคมแนวดิ่งระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง (vertical relations) มีการเอื้อเพื่อ เอื้อประโยชน์ จุนเจือกันในวงญาติ (nepotism) ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดการคอร์รัปชันในสังคม ประเทศไทยต้องมีการสูญเสียงบประมาณไปกว่าปีละแสนล้าน หรือประมาณร้อยละ 10-30 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีการคอร์รัปชันน้อย อย่างนิวซีแลนด์ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ และสิงคโปร์ จากการจัดอันดับขององค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (transparency international-TI) พบว่า ในช่วงปี พ.ศ.2538 ถึง พ.ศ.2554 หรือตลอด 16 ปี ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (corruption perceptions index : CPI) ของประเทศไทยได้คะแนนเฉลี่ย 3.31 (ประเทศที่มีการจัดการคอร์รัปชันดีขึ้นแล้วต้องมีคะแนนขั้นต่ำ ไม่น้อยกว่า 5 คะแนน) ซึ่งถือว่าสถานการณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยยังมีแนวโน้มอยู่ในระดับสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีการบริหารจัดการที่ดี อาทิ สิงคโปร์และฮ่องกง (transparency international. 2011) การคอร์รัปชันได้ส่งผลให้เกิดความเสียหายโดยรวมของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างมากมาย เช่น ทำให้คนกลุ่มน้อยคดโกงทรัพยากรของส่วนรวมไปเป็นของตนเองอย่างผิดกฎหมาย และไร้จริยธรรม มีการบิดเบือนการใช้ทรัพยากรของประเทศที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์สูงสุด ทำให้เกิดการผูกขาดโดยนักธุรกิจการเมืองขนาดใหญ่ ไม่ส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความอ่อนแอ ความด้อยพัฒนาล้าหลังขององค์กร ทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชน และที่สำคัญทำให้ประชาชนมีค่านิยมยกย่องความร่ำรวย ความสำเร็จ โดยถือว่าการโกงเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ คิดแต่ในเชิงแก่งแย่ง แข่งขัน เอาเปรียบกันอย่างไม่เคารพกติกา ไม่มีวินัย ไม่มีจิตสำนึกที่จะทำงานร่วมกันเพื่อหมู่คณะ ดังนั้นการพัฒนาคณะ ชุมชน และประเทศชาติเพื่อจะร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่นๆ จึงเป็นไปได้ยาก (ศิริวรรณ มนอันตรระผดุง. 2555, หน้า 1-4)

จากเหตุการณ์ดังกล่าวได้นำมาสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในส่วนต่างๆ ของประเทศ “ธรรมาภิบาล” ได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการที่สามารถเกื้อหนุนสังคม

ประชาธิปไตยในประเทศไทยได้ มีการเสนอแนะและกล่าวถึงแนวคิดนี้อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรมคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้บัญญัติมาตราต่าง ๆ ที่สัมพันธ์สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล กล่าวคือ การกำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของฝ่ายรัฐบาลที่จะทำการใดๆ มีการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐโดยประชาชนและองค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพื่อจะนำไปสู่การลดปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศไทย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2552, หน้า 18) สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือ การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (good governance) สำหรับสังคมไทย โดยเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น ภาครัฐมีการบริหารการปกครองที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบโดยประชาชนได้มากขึ้น ระบบราชการถือเป็นส่วนที่มีหน้าที่สำคัญในการที่จะนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ ด้วยจุดมุ่งหมายดังกล่าวจึงทำให้รัฐบาล มุ่งที่จะให้มีการปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจังเกิดขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนี้ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นประโยชน์เพื่อความสุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภาครัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และที่สำคัญคือ ประชาชนจะต้องได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบได้ ในขณะเดียวกันความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจใหม่ของโลก ได้กระตุ้นให้มีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมืองในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการในภาครัฐ ภาคการเมือง และภาคธุรกิจเอกชน ให้นั้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ อีกทั้งทิศทางการพัฒนาของสังคมโลกที่หันมาผสมผสานยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ควบคู่ไปกับยุทธศาสตร์การพัฒนากระแสหลัก ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาท้องถิ่น และการกระจายอำนาจอย่างกว้างขวางทั่วโลก (รัฐกร กลิ่นอุบล, 2551, หน้า 1-2) สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกันหรือแก้ไข ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้ถึงถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (ทิพาวดี เมฆสวรรค์. 2544, หน้า 67)

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) หรือ Thai PBS (The Thai Public Broadcasting Service) ก่อตั้งเมื่อวันที่ 15 เดือนมกราคม พ.ศ.2551 โดย พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ.2551 ในฐานะ องค์การสื่อสารสาธารณะที่ไม่แสวงผลกำไรแห่งแรกของประเทศไทย ไทยพีบีเอสมีรายได้จากภาษี สรรพสามิตที่เก็บจากสุราและยาสูบร้อยละ 1.5 คิดเป็นรายได้ที่รับจากภาษีสรรพสามิตปีละ ประมาณ 2,000 ล้านบาท ตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่ง ประเทศไทย พ.ศ.2551 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบาย ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถและความเชี่ยวชาญใน 3 ด้าน คือ กรรมการนโยบายด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 2 คน กรรมการนโยบายด้านบริหาร จำนวน 3 คน และกรรมการนโยบายด้านประชาสังคม จำนวน 4 คน โดยได้รับการสรรหาจากองค์กรที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม จำนวน 15 องค์กร อาทิ ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ประธาน คณะกรรมการประสานงานองค์การพัฒนาเอกชน ประธานสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย นายกสภานายความ ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นต้น พร้อมได้กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายเป็นกลไกสูงสุด ทำหน้าที่กำหนดทิศทาง และกำกับดูแลการดำเนินงานขององค์การให้เป็นไปตามที่กฎหมาย กำหนด เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และสร้างสรรค์ ซึ่ง ประกอบด้วยภารกิจในมาตรา 28 เช่น กำหนดนโยบายทั่วไปขององค์การ คุ้มครองรักษาความเป็น อิสระของคณะกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ และพนักงาน ให้ปลอดจากการแทรกแซงใดๆ ให้ ความเห็นชอบแผนการบริหารกิจการและแผนการจัดทำรายการขององค์การให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ.2551 ให้ความเห็นชอบงบประมาณขององค์การ ควบคุมการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารให้ เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบาย กำหนดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของรายการ กำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมของกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ ผู้บริหารขององค์การ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การ และบทลงโทษ กำกับดูแลเพื่อให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และคำติชม ตลอดจนข้อร้องเรียนของประชาชนต่อองค์การ ได้รับการพิจารณาอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว

กำหนดระเบียบกลางเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน การงบประมาณและทรัพย์สิน การมอบอำนาจให้คณะกรรมการบริหารดำเนินการต่างๆ และการดำเนินกิจการโดยทั่วไป แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการ กำหนดค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ กำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิต และการเผยแพร่รายการขององค์การ แต่งตั้งคณะกรรมการรับ และพิจารณาเรื่องราวเรียนจากประชาชน จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อเผยแพร่ ต่อสาธารณชน ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น นอกจากนี้ คณะกรรมการนโยบายยังมีหน้าที่กำกับดูแลให้คณะกรรมการบริหารปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 29 ให้มีประสิทธิภาพในหลายภารกิจคือ ควบคุมดูแลการผลิตรายการหรือการสร้างสรรค์รายการขององค์การให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบาย กำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การ ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับขององค์การ ในกรณีที่มีการร้องเรียนของประชาชน จัดทำแผนการบริหารกิจการและแผนการจัดทำรายการขององค์การเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อให้ความเห็นชอบ จัดทำแผนพัฒนาองค์การ แผนพัฒนาบุคลากร และแผนการเงินเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย จัดทำแผนแม่บทพัฒนาเครือข่าย ประเมินคุณภาพรายการที่มีการเผยแพร่ ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย มุ่งสร้างความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ (องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส). 2555, หน้า 36, 94-95)

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) จัดเป็นสถานีโทรทัศน์สาธารณะแห่งแรกของประเทศไทย ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการ และดำเนินงานด้านต่างๆ อย่างเพียงพอ (แผนงบประมาณประจำปี 2555 ใช้เงินทั้งสิ้น 1,999 ล้านบาท) โดยมีการจัดโครงสร้างขององค์การจำแนกเป็น 15 สำนัก รวมมีพนักงานประมาณ 900 คน กระจายอยู่ในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งพนักงานเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้รับโอนมาจากสถานีโทรทัศน์ไอทีวี (เดิม) ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีหลักการ เป้าหมาย และเน้นความสำเร็จของงานเป็นหลัก แต่เมื่อโอนมาอยู่ในองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) ซึ่งเป็นองค์การที่เน้นเรื่องหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน จึงส่งผลให้พนักงานต้องปรับแนวคิด และทัศนคติต่อการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของไทยพีบีเอส จากผลประเมินการดำเนินงานประจำปี 2555 ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) โดยคณะกรรมการประเมินผลภายนอก มีประเด็นที่เสนอแนะให้ไทยพีบีเอสควรพิจารณาปรับปรุงการปฏิบัติงานใน 3 ด้านคือ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างทีมงานในภูมิภาคให้เข้มแข็งขึ้น มีการทำงานร่วมกับนักวิชาการในพื้นที่ให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้

ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุลในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการเปิดพื้นที่ในการเป็นสื่อสาธารณะอย่างแท้จริง และไทยพีบีเอสยังไม่สามารถพัฒนา อัตลักษณ์ของความเป็นอิสระ ความเป็นกลางในสภาวะที่สังคมยังคงแยกเป็นฝักฝ่ายได้ (ปัทมาวดี โพชนุกูล และคณะ. 2555, หน้า 113-119) สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนควรเป็นเวทีให้เยาวชนทุกกลุ่มได้แสดงความสามารถ รวมทั้งเปิดโอกาส ให้เยาวชนได้คิดสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น รวมทั้งแนวทางในการผลิตรายการโทรทัศน์ ที่เป็นสื่อของเยาวชนอย่างแท้จริง สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสคือสื่อสาธารณะที่มีความโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่เน้นรายการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชน ดังนั้นจึงควรยึดจุดยืนดังกล่าว และขยายวงกว้างไปยังกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ให้มากขึ้น (ลักษมี คงลาภ.2555, หน้า 137-138) เช่นเดียวกับแนวคิดที่ว่า ไทยพีบีเอสควรทำงานด้วยจิตสำนึกอย่างมีอิสระ และเสรีภาพ ภายใต้กรอบจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยปลอดจากการแทรกแซง (สมเกียรติ อ่อนวิมล.2556) กล่าว ได้ว่าการดำเนินงานของไทยพีบีเอส ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ปัจจุบันยังไม่มีผลการศึกษาถึงประสิทธิผล และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารของไทยพีบีเอส ทำให้สังคมตั้งคำถามเกี่ยวกับความคุ้มค่า ความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งประสิทธิผลของไทยพีบีเอส ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อองค์การในการขาดองค์ความรู้ที่จะเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิผลขององค์การ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารองค์การ และแนวทางสำหรับการปรับปรุงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารไทยพีบีเอส ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบและประเมินผลการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับให้องค์การนี้สามารถนำไปปฏิบัติภารกิจได้สอดคล้อง และบรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ขององค์การ รวมทั้งคุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปี

คำถามในการวิจัย

1. ประสิทธิผลการบริหารองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) ควรมีลักษณะอย่างไร
2. มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผลการบริหารองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส)
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส)
3. เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส)

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบสาธารณะ ด้านความคุ้มค่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการใช้หลักธรรมาภิบาล และปัจจัยด้านการใช้ทรัพยากรการบริหาร มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 913 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่มคือ

1.1.1 กลุ่มปฏิบัติการ เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) จำนวน 900 คน

1.1.2 กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

1) กรรมการนโยบาย องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) จำนวน 4 คน

2) ผู้อำนวยการองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) จำนวน 1 คน

3) รองผู้อำนวยการองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) จำนวน 3 คน

4) ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายใน องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพ
สาธารณะแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน

5) ประธานสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการไทยพีบีเอส จำนวน 1 คน

6) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ด้านสื่อโทรทัศน์ จำนวน 4 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำแนกเป็น 2 กลุ่มคือ

1.2.1 กลุ่มปฏิบัติการ เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการขององค์การกระจายเสียงและ
แพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) จำนวน 225 คน

1.2.2 กลุ่มผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์ด้านสื่อโทรทัศน์ จำนวน
13 คน ประกอบด้วย

1) กรรมการนโยบาย องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่ง
ประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) จำนวน 4 คน

2) ผู้อำนวยการองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
(ไทยพีบีเอส) จำนวน 1 คน

3) รองผู้อำนวยการองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเท
ศไทย (ไทยพีบีเอส) จำนวน 3 คน

4) ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายในองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพ
สาธารณะแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน

5) ประธานสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการไทยพีบีเอส จำนวน 1 คน

6) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ด้านสื่อโทรทัศน์ จำนวน 3 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (independent variables) ได้แก่

2.1.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การ ประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านนิติธรรม

2) ปัจจัยด้านคุณธรรม

3) ปัจจัยด้านความโปร่งใส

4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

5) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบสาธารณะ

6) ปัจจัยด้านความคุ้มค่า

2.1.2 สมรรถนะของผู้บริหาร ประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

2) ปัจจัยด้านการใช้หลักธรรมาภิบาล

3) ปัจจัยด้านการใช้ทรัพยากร

2.2. ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ ประสิทธิภาพการบริหารองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) ประกอบด้วย

2.2.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

2.2.2 ความพึงพอใจของพนักงาน

2.2.3 ความพึงพอใจของลูกค้า

2.2.4 ประโยชน์ที่สังคมได้รับ

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) หรือ Thai PBS (The Thai Public Broadcasting Service) หมายถึง สถานีโทรทัศน์สาธารณะที่ให้บริการข่าวสารความรู้ สารประโยชน์ และความบันเทิงแก่ประชาชน ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 15 เดือนมกราคม พ.ศ.2551 จัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

ธรรมาภิบาล (บรรษัทภิบาล การกำกับดูแลกิจการ : corporate governance) หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการได้แก่

1. ด้านนิติธรรม หมายถึง การสร้างข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล วัตถุประสงค์แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ด้านคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นและปฏิบัติในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต จริใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น วัตถุประสงค์แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ด้านความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวกเป็นจริง ทันการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่างๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ด้านความรับผิดชอบต่อตรวจสอบสาธารณะ หมายถึง ความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ เป็นการสร้างกลไกให้ผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ด้านความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมรรถนะของผู้บริหาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร สมรรถนะของผู้บริหารที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่ทำงานด้วยความเสียสละ อุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ส่งเสริมให้เกิดกลไกในการกระจายอำนาจ ความจริงใจ ความเมตตา และให้ความเป็นธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงถึงการยึดหลักความเสมอภาค ความเป็นธรรม ความถูกต้อง ความโปร่งใส วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การใช้ทรัพยากรการบริหาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงถึงการมียุทธศาสตร์ แผนการปฏิบัติงานที่สนองความต้องการขององค์กร มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติ ให้ความสำคัญกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีตัวชี้วัดและมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประสิทธิผลการบริหารองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย หมายถึง ผลการปฏิบัติงานมีความเหมาะสม สอดคล้อง และเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ พิจารณาจากปัจจัย 3 ด้านดังนี้

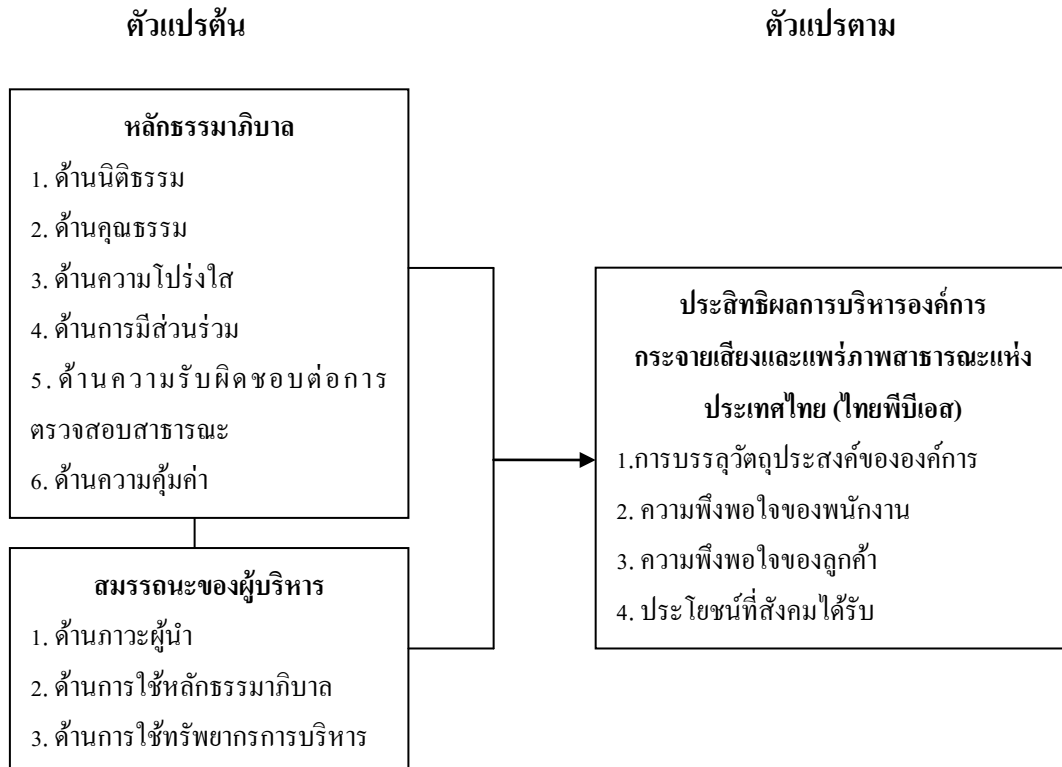
1. การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ และมีการแจ้งผลการปฏิบัติงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รับทราบอย่างทั่วถึง และถูกต้อง วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ความพึงพอใจของพนักงาน หมายถึง ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของบุคลากร การมีส่วนร่วมในฐานะคณะกรรมการ และการใช้วิธีสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัดจากแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ความพึงพอใจของลูกค้า หมายถึง การยอมรับในข้อมูลขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) ที่เผยแพร่โดยสื่อต่างๆ แก่บุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์การ วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ประโยชน์ที่สังคมได้รับ หมายถึง ประชาชนทุกภาคส่วนได้รับการเสริมสร้างทั้งด้าน ความรู้ คุณธรรม และคุณภาพชีวิต จากการรับชมรายการของไทยพีบีเอส วัดจากแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) และนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นข้อเสนอแนะให้แก่องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) ปรับปรุงการบริหารงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมต่อไป
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) ตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่องค์การนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดทิศทางในการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการทำงานภายใต้ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่ตามหลักธรรมาภิบาลกับพนักงานทุกคนในองค์การ

3. มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์การและคุ่มค่ากับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปี